

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDESI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

A Székelyföld

központja.

Budapest, február 1.

A „Csiki Lapok“ Tuszánót mondotta a székelység központjának.

Ezzel ellenkezőleg *Borszéky Soma* a tusnádi kongresszus alkalmával Székelyudvarhelyt vezette a Székelyföld központjának, sőt mi több, valamennyi mostani székely vicinálíst, habár keletkezésük idejében *délről északfelé* lettek kiépítve, ennek ellenkező irányban: nyugotról kelet felé vezető székely vasut fővonala által, Székelyudvarhelyen központosítandónak javasolta, mert a keleti vasutunk fővonala úgy épül, hogy mind a négy székely vicinálíst *derékszögben metszi* és ezen keresztezési pontokban nemcsak valamennyi közvetlen összeköttetést nyer a Fekete-tenger *constanzai kikötőjével*, hanem valamennyi vicinálíst a Székelyföld központjába: Székelyudvarhelyre bevezeteli s közgazdasági erőink tömörítésével, mindeniket életképesé teszi.

Az életmentés ezen módjának megvitatása a székely kongresszuson nemcsak az idő rövidsége, hanem főleg azon okból maradt kisebbségbe és lett a jámbor ohajtások kosarába dobva, mert a szászrégen-toplicai vonal kiépítése, törvényhozásilag biztosítva lévén, meg kell elégednünk ezen vasutvonal megvalósításának sürgetésével s ha sokat követelünk, semmit sem fogunk nyerni.

Sajnos, hogy a székely kongresszus

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

Derzsi bácsi.

— A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcája. —

Ugy-e immár nem fáj semmi? Mióta ott pihensz néma temetőben; mióta ajkadat lezárta a halál fagyos keze; mióta bus szived verése nem érez semmit abból, mit e földön örömmel, fájdalomnak neveznek, — azóta te is boldog vagy.

— Azóta . . .

Az előtt te voltál a legholdogtalanabb halandó. — Ki tudná megmondani, hogy a fényes reggelnek milyen estéje lesz? Senki.

Palyád kezdete szebb volt a hasadó hajnalnál, szebb a virágosrét ölenél. És alkanya? . . .

Emlékezem reád édes Józsi bácsi. Nem a te szép, déli természetbe voltam én szerelmes, hanem áldott jó szivedbe.

Miért hallgatta kolozsvári gyülekezeted olyan áhitattal szent beszédeidet? Mert szivedet adtad ő nekik.

Miért fogott körül — mint raj a mézet — tanítványaid serege? Mert te barátja voltál azoknak a lelkes ifjaknak, kiket senki sem tudott úgy szeretni, mint te. — Magad irtad és igaz minden vonásod:

Én is foglalkoztam az ifjúsággal egészséges és beteg állapotukban. Voltam magán és nyilvános tanító apróknál és felnőtteknél, fiuknál, leányoknál. Voltam iskolai kórházi gondnok. Sok forintot költöttem szegény tanuló gyermekek ápolására. Többeket sirattam meg szivem szerint. Is-

egyesyedül csak a szászrégeni vasut kiépítésének követelését határozta el.

A négy székely vármegye fővárosait megemlíteni és azoknak a természetes központban: Székelyudvarhelyt szükséges egyesítését kimondani nem merte, nehogy a szászrégeni vasut kiépítése a kockázat bizonytalanságának legyen kitéve.

A székely vasutak fővonalának mindenek előtt szükséges kiépítése *leszavaztatván*, érdekes, hogy e tekintetben a székely kongresszus a következő határozatot fogadta el:

„A székely kongresszus jövőre nézve *ohajtondónak tartja*, hogy a Fekete-tenger felé, Székelyföldön keresztül, nyugot-keleti irányban építessék ki a székely vasutak fővonalát.“ Kérdem: mit ért el a székely kongresszus ezen bátorlanságával? Felelet: azt, hogy az előadó Molnár József is elhallt és nem nyert életet sem a Deés-Szászrégen-Gyimes-Szulina hozzá férhetővé tételére irányult igyekezetünk, sem a Budapest-Udvarhely-Bodza felé a constanzai kikötőben szükséges térfoglalás.

Budapesten székely körökben ismét szóba került a II. székely kongresszus megtartásának szükségessége, mely máshol, mint Székelyudvarhelyen nem lesz megtartható, mire azonban előre készülnünk kell. A második székely kongresszus megtartásának helyét és idejét a Székelyföld közepén, Székelyudvarhely városában kell előkészíteni. Székelyudvarhelynek központi helyzete bizonyos köteleességeket ró ezen város polgáira.

Ugy látszik — Székelyudvarhely városának polgárai egészen megelégedtek a

merem a testi és lelki nevelés kellekeit. Ugy hiszem nem sok satnyult el az én gondozásom alatt sem egy, sem más tekintetben huzamos idő alatt a sok száz közül. Játszadoztam velök és fejegettem bot nélkül. Elöttem elvetni való egy sem volt. Betegségeket én vettem észre panaszolások nélkül. Tanítottam uszni, vívni, táncolni, futni, hegy-mászni, kertészkedni, csákyázni, favágni, fűrészelni, csépelni, szántani őket a tudományokon kívül. A lelkük közepéhez intéztem szavamot s az utolsó is olyan szorgalmas volt, mint az első, úgy tanult, mint az első. Vén barátjuk voltam nagy felelősséggel. Életükért, sorsukért, jövőjükért, testi és lelki fejlődésükért jobban aggódtam, mint maguk.

Igy volt. Szivedet, eszedet, ezeket a megmérhetetlen kincses bányákat adtad nekik, a közügynek és a szenvedőknek.

A társaságokban — hol a szelid, a nemes örömmel tiszta lángja égett — miért szerettek oly nagyon? Jó szivedért.

A szenvedők, a szükölködők miért vártak oly epedve, mint tikadt föld az áztató esőt? Mert a koldus kérő szavát senki sem hallotta meg oly hamar, mint te. A ruhátlanok senkisémet adta oda oly hamar ruháját, mint te. A hajléktalan előtt senkisémet nyitotta fel oly hamar ajtaját, mint te. A tévelygő előtt senkisémet mutatott oly jó szívet ösvényt, mint te.

Magaddal keveset . . . mindig a mások bus sorsával törődél. A pusztító kolera idején orvosa lettél szenvedő népednek. Ott voltál mindenütt, hol a halál rakásra ölte embertársaidat. Karod

megye székhelyének szabályozásáról, pedig, ha azt akarjuk, hogy Székelyudvarhely új vasutvonalak megnyitásával nemcsak a vármegye fővárosa, hanem a Székelyföld egyik gócpontja, központja legyen, a II. székely kongresszus megtartásának idejére a város szabályozási bizottságának legalább egy pályadíj kitűzése a nyilvánosság előtt is megvitatás tárgyává kellene tenni, hogy mily módon volna Székelyudvarhely városának fejlődése tervszerűen előkészíthető, hogy ezen kérdés ne legyen csak véletlenség eshetőségeinek kitéve, alkalmi eldöntések tárgya.

Tudtunkkal Pethő Gyula mérnök a székely vasutak kérdésének megvitatása alkalmából úgy nyilatkozott, hogy ha a székelység Udvarhelyt szándékozik a székely vasutak központjává tenni, nagy munkát igényel, hogy a város fejlődési képességének tekintetbe vételével, hová kellene az Udvarhely felé irányított hat vasuti vonal mindenikének indóházait úgy elhelyezni, hogy ezen nagyobb szabású pályaház a közérdeknek megfeleljen és hat irányból érkező és az ugyanannyi felé induló vasuti sinek közbiztonsági akadályokba ne ütközzenek.

Állítólag egy központi indóháznak elhelyezésére legalkalmasabbak volnának a 100 holdnál nagyobb területű városi rétek, hová az Erdőszentgyörgyről, Parajdról, a zetelaki völgyből, Oláhfalú felől, a Homoród völgyéből és Héjjasfalváról egymást keresztező hat vasutvonal mindenike tervszerű elhelyezést nyerhetnének.

De ha már városi utcák szabályozásáról is van szó, érdemes volna ezen kér-

között nem egy szerencsétlen halt meg azok közül, kiket azelőtt sohasem láttál s kikhez elég korán érkezél: vizeslepedőddel visszaadtad az életnek.

Ime, egy ember, ki jobban szerette embertársait, mint önmagát! Az általános közvélemény fényes jövőt jósolt ennek a nagy emberbarátnak, kinek hitsorsosai már ifjú korában kezébe adták a főjegyzői tollat.

Remény! . . . remény! . . . minek vagy szép virág?

A fényesen kezdődött pálya gyászos véget ért. A tündöklő meteor lehullott az égről. És aztán elkezdődtek a szenvedés hosszú évei. A sok jót, az önfeláldozást, a halál megvetést mindenki elfeledte. Nem jutott eszébe senkinek édes Józsi bácsi, hogy te egykor kebeledre ölelted az egész világot. Nem. Hiszen tégedet az egész világ eltaszított magától. Kitérődött azzal, hogy te sirvasztál a más veszedelmén. Neked szájalom helyett kigunyolták szenvedéseidet. Ah, ha eszembe jut, hogy ott voltál egykor a szédítő magasban s aztán leesve, porba kellett fetrengeged, — az a hitem támad, hogy rólad irta egyenesen a költő e könyvekre fakasztó bus szavakat:

Midőn anyám keblén viselt még,
Ezer reménnyel volt tele.
Gondolva szive magyarára,
Örömtől duzzadt kebele.
Lehullt a fájdalom gyümölcse,
De a gyümölcsből kajh, mi lett?
Szegény anyám, ha tudta volna:
De hogy szült volna engemet!

dést alkalmi felolvasás tárgyává tenni s a helyes közvélemény kidomborodását helyes irányban befolyásolni.

Elismerjük, hogy ennek a tárgynak megvitatására egy hírlapi cikk kerete nagyon csekély s hogy az itt felvetett gondolatok és tervek részletesebb megvitatást kívánnak. Jelezzük is előre, hogy legközelebb egy cikksorozatnak fogunk helyet adni, a székely ügyek egyik elsősorú és nagytekintélyű harcosának tollából. Amit ma előre bocsátottunk, mintegy bevezetésül, arra a kérdés tanulmányozása és ennek során Borszék Soma ny. miniszteri tanácsos egy kiváló tanulmánya adott alkalmat.

Öszintén óhajtuk, hogy Borszék közreadandó eszméi kellő visszhangra találjanak s társadalmunk vezető egyénei ne csak tudomásul vegyék, de ki is küzdjék azt, amit ő megoldandó feladatnak felvetett.

X. Y. Z.

Az ipari munkások szabad lyceuma.

Az ipari munkások szabad lyceumi sorozatának mult vasárnapi számán dr Kovácsy Albert ügyvéd tartott a Nemzeti kereskedelemről mindvégig nagy figyelemmel hallgatott tanulságos előadást.

Az emberiség a mint csoportokban kezdett élni, már gyakorlatba vette az ő igényeit teljesen kielégítő csere kereskedést; ez természetesen közlekedési eszközök hiányossága és az embereknek a nyelvekben való járatlansága miatt igen hosszú ideig nemcsak szűk körben mozgott, de a későbbi időben, mikor már hajóival idegen partokat is meglátogatott, csak úgy ment, hogy a partokra kirakta mindkét cserélő fél áruit és vagy máglya tüzzel, vagy valami más jellel adták tudtul egymásnak vásárlási szándékukat.

A kereskedelemnek három tagozata van: átviteli, beviteli és kiviteli kereskedelem.

Az átviteli kereskedelem csak a szállítóvalalattnak hajt hasznót, míg a beviteli és kiviteli kereskedelem egyenesen az ország lakosságának az érdekeit szolgálja és egyszersmind fokmérője az illető ország vagyoni viszonyainak. — Bár nem feltétlenül fogadhatjuk el a be és kivitel alapján felállított mérleget gazdasági életünk fejlettségének ismertetőjéül, mert a külföldön való tartózkodás, valamint a tőkéknek kamatozás végett külföldön való elhelyezése, áttelítése is a mi javunkra iratik, mégis mondhatjuk, hogy mentől nagyobb az áruban való kivitel és kisebb a külföldi árukért kifizetett tőke, vagy mentől kisebb a

behozatal és nagyobb a kivitel, annál fejlettebbek és rendezettebbek az illető ország ipari, kereskedelmi és gazdasági viszonyai.

Hogy pedig ezen állapotot az egyes országok a magok számára biztosíthassák, vámtilalmakat és ipari kiváltságokat állapítottak meg, hogy a magas vámokkal megakadályozzák a külföldi áruk olcsó behozatalát s a kiváltságokkal lehetővé tegyék az egyes országok belső produktumának olcsó elárulását s ezáltal az ipari, kereskedelmi s így végeredményében a gazdasági élet fellendítését.

A mult 19. század gazdasági fejlődését éppen a szabad ipar és kereskedelem meggátolásában gondolván fellelni, Anglia példájára szigorú vámtilalmakat állítottak fel az egyes országok egymással szemben. Bár Anglia kifejlett ipara mellett okos és következetes gyarmati politikát üzent, a vám tilalom révén meggazdagodott, ugyanazon uton Spanyolország leszegényedett. Általánosságban is nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy a vámtilalmak megszorítása az egyes országok gazdasági fejlődésére mindig káros hatással van, mert nemcsak megdrágítja, de sokszor lehetlenné teszi a külföldi fejlettebb ipari termékeknek, találmányoknak behozatalát s ezáltal az illető ország gazdasági viszonyainak is javítását, jóllehet az államkincstárakba bőséges jövedelmet hoznak.

Anglia és Franciaország 1873-ban kötötték az első kereskedelmi szerződést, de már 4 év alatt 12 százalékkal csökkent ennek hatása alatt a kereskedelmi forgalom.

Ma már önálló tarifa alapján kötnek szerződéseket az egyes népek; mi Ausztriával közösen kellene megkötöznünk ezen kereskedelmi szerződést az idegen népekkel, ha azonban az 1907-ig nem sikerül, akkor mi is rálépünk az önálló vámterület jogosultságára.

A szabad kereskedelem korlátozása nemzetközi szempontból igen helytelen, mert ezen gát igen könnyen szülheti a merkantil rendszert, hogy t. i. sok a pénz, kevés az áru, s így az ipari és mezőgazdasági termékeket túlságosan árban kell megvásárolni, a mi magával hozza az általános drágaságot.

Dr Kovácsy előadó a hazai ipar pártolására, annak mentől tökéletesebb formában való kifejlesztésére buzdítja hallgatóságát, befejezi élvezetes előadását, mely után Lőrincz László szavalta igen ügyesen Jókai Mórnak „Munkácsi rab” című költeményét. Solymossy Endre biz. elnök pedig a hallgatóság nevében köszönetét az előadónak kifejezve, a mai előadást is, mely a Hymnusszal kezdődött, a Szózat lelkes elénklésével végződött.

A jövő vasárnap Szakáts Zoltán polgármester fog előadást tartani.

Élénk érdeklődéssel várjuk.

társadalom és állam, alkotmány és szabadság apostola, virágos nyelv egyszerű ruhában. Minden — mondá — kötetekre terjedő értekezés tárgya.

Ah, mit mondjak még? . . . Emlékezem . . . emlékezem . . .
Önöknek legyen mindennapi könyve! . . .

Mi ez, hanem a te szép lelkednek tanúbizonysága? Ezt a szívet szerettem én benned. Megérdemelted volna, hogy sorsod a csillagokig felemeljen és . . . lettél átlótt szárnyu szegény madár.

Szegény Józsi bácsi! bus sorsodon úgy megesik lelkem. Lehettél volna más is, mint amilyen voltál. — Miért nem szeretted csak önmagad? Miért borultál szénvedő embertársaid dobogó szívére? Miért hatotta meg lelkedet a mások könyhullása? Miért jártál rongyban; holott csilloghattál volna, ha felülsz az önzés tájtékozó lovára és érzéketlenül vágatsz el a síró nyomor mellett? Miért voltál égő gyertya; mely míg másnak is világot, önmagát megemésztí? Bányász, ki másnak kincseket hoz fel a föld gyomrából s maga rongyos és beteges?

Miért? . . . Mert jó és nemes szíved voltál. És ha félreértetve, elhagytak is embertársaid: észreveszik, hogy én melletted maradtok. Lesznek mások is, kik eltávozásoddal a föld szegényebb lett egy nemes szíveddel, az ég gazdagabb egy áldott jó lélekkel. — Ott már igaz bíró előtt állasz. Lelkednek lehet igaz öröme, mert ha itt el is feledték, ott „A jótettek könyvében, mennyégben Jegyzett az Urnak anyyala.”

Pihenj édesen! Álmoldj szénvedő néped boldogulásáról! Jó éjszakát édes Józsi bácsi! A viszontlátásig . . . Isten veled! . . . p s.

Különfélék.

— **Gróf Haller János főispán.** A hivatalos lap is megerősítette gróf Haller János, Udvarhelyvármegye volt főispánjának Háromszékvármegye főispánjává történt kinevezését. Reméljük, hogy kormányzata nem fog olyan társadalmi rázkódásokkal járni, mint annak idején vármegyénkben s a tars székely vármegye ép oly örömmel fogadja a kiváló egyéni képességekkel felruházott férfit, mint a milyent ő tényleg meg is érdemel.

— **Eljegyzés.** Bendly Ártur, m. kir. pénzügyi számtiszt eljegyezte galatzi Buda Gyula és neje leányát Irénkét városunkban.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök vármegyénkbe a homoródszentmártoni anyakönyvi kerületbe Gáspár Albert körjegyzőt anyakönyvesnek és Györfy István népközlői tanítót anyakönyves-helyettesnek nevezte ki.

— **Az alibi.** Nem vagyunk a tulzásba vitt orthologianak barátai, mert azt hisszük, hogy bármennyire gazdag és kifejező is édes magyar nyelvünk, mégis vannak oly fogalmak, melyeket a már megszokott idegen szóval ha nem is jobban, de talán jellemzőbben lehet kifejezni. Amde csak önmagunkhoz maradunk következetesek, ha azt az elvet valljuk, hogy az idegen szavakat a lehető legtrikábban, hogy úgy mondjuk, a legvégső szükség esetén szabad használni. Uglátszik, egyik lap-társunk, ki különben nagyon mimeli az előkelőséget, e tekintetben sokkal szabadlelvőbb, mint mi. Legutóbbi számának csak az „Ujdonságok” című rovatában 54 idegen szót használ. Elismeréssel kell adózzunk annak, aki ennyi idegen szót tud, de azt hisszük, a tudásnak nem válnék kárára a szerénység. Minek a tudományt fitogtatni ott, ahol nincs rá szükség s ahol meg sem értik? Például régebben, még a tavalyi évfolyamban olvastuk, hogy valaki egy költeményt kitünő declinatio-val szavalt. Bizony, bár eleget törtük a fejünket, de még ma sem értjük, hogy mikép lehet deklinálva szavalni. És mit szólunk a legutóbbi szám klasszikus idézeteihez! Mikor például azt írja, hogy a nőgyelet jelmez-estélyén minden egyes vendéggel alibit igazoltatnak! Városkánk összes büntető jogászait megkérdeztük, mit jelenthet a jelmez-estélyre vonatkoztatva az alibi, de senki sem tudta megmondani. Hát még, mikor tánc-analfabétaságról ír! Igazán merész és új metafora. Mintha bizony az ember a lábával írta. Terünk nem engedi, hogy tovább folytassuk lap-társunk klasszikus mondásainak fejtegetését, tehát, minthogy már benne vagyunk, mi is rómaiul fejezzük be elmélkedésünket, mondván a költővel: Ne sutor ultra crepidam!

— **Alibi-indítványok.** Az alábbiak megértésére közöljük egyik lap-társunk következő sorait: „minden egyes vendéggel (t. i. a bálban) a legnagyobb discreció fentartásával, alibit igazoltatnak.” Mielőtt ennek a rejtélynek megfejtésére pályadíjat tűznénk, közöljük lapunk barátjának alábbi indítványait, aki tudvalevőleg suggerált indítványozási tébolyban szenved:

1. A rendezőség polgári rendőrköböl, vagy velencei sbirrekből alakul, kik a belépő vendégek multját kinyomozzák.

2. Minden belépő köteles a következő alibit igazolni: Hol volt a bál előtt, a bál alatt és hol lesz a bál után (Ez utóbbi a „Bál után” c. valcer dallamának kísérete mellett igazolandó).

3. Aki alibit igazolni nem akar, az az Alibi igazoló országos véd- és dac-szövetségének betegsegélyző- és temetkezési egyesületéből kigolyóztatik és átadatik a közmegevetésnek.

4. Akik alibit igazolni nem tudnak, azok az e célra nyitott alibi tanfolyamra iratkoznak be.

5. A bál rendezősége táncrendek helyett a következő kis művecskét nyomtatja ki és osztatja szét: „Alibi a mellényzsebben”.

Végül szerkesztőségünk igazolja az indítványozó alibijét és kijelenti, hogy annak előterjesztése idején nem volt elhelyezve hazánk egyetlen tébolydjában sem, mert lapunk barátjának csak a fenti rejtvényre törtek ki az örültség bizonyos jelei.

Igaz: és mégis kár lett volna ne születned. Másnak a jólét között csak garasos szive van. A tied a koldus rongyokban is ezereket ért. Más a te nyomorodban megátkozott volna Istent, embereket. Te békén viseltesd nyomorod szenvedéseit. Más a te helyedben bosszuálló Koriolánként fogott volna fegyvert üldözői ellen. Te mindenkinek megbocsátottál. Meg, mert egyházad és a közügy szeretete nem tudott leszakadni szivedről soha. Akkor is égtél ezekért, mikor már megrövidültek volt egykor messzelátó szemeid, mikor megállottak gyorsfutó lábaid, akkor is, mikor elmondhattad:

Száradt fa lett lelkem
Töredezék ága,
Alig terem immár
Egy néhány virága:
E néhány virág is
Idő előtt vész el!
Ki tudna dacolni
Annyi sok szélvésszel?!

Milyen érzés lakott benned, édes Józsi bácsi, hogy amikor már letörött lelkednek minden virága, akkor is így irtál egyik ifju paphoz: „Az új idők új és erős embereket várnak. A verékedés önöket illeti. Nekem nincs és nem lehet szavam. Az Isten szerelmére kérem, tegyenek, munkáljanak az ilyes lelkének kettős mértékével! Ohajtanám, hogy a papi és tanítói kar mindennapi olvasmányának választaná Channinget. Ez bölcsész, kritikus, keresztény, költő, pszichologus, politikus, társadalmi vezér, jellemfestő, igazi nagy lélek. Nem olvasni, hanem tanulmányozni kell e klasszikus szép nyelvet. Nem ösmerek több ilyen író. Valódi pedagóg, házi és erkölcsi nevelő,

— **Alkotmányos érzelmű cigány.** Igen érdekes és jellemző beszédűtörök ütötte meg a fülét e napokban lapunk egyik barátjának. Egyik szentkirályi jómódu cigány valamely pörös ügyről beszélgetett egy székely atyafival s többek között így szólt: — Te magyar! Alkotmányos országban élünk, urak vagyunk s azt tesszük, amit akarunk! — A szikulus lehorgasztott fővel csak annyit mondott: Ühüm! . . .

— **A kereskedő társulat közgyűlése.** A kereskedő társulat Persián János elnöklete alatt f. hó 24-én újra alakuló közgyűlést tartott. A gyűlés tudomásul vette a titkári és számvizsgáló bizottsági jelentéseket s megadták a felmentvényt Rösler Károly pénztárnoknak. — Ezután Gyerlyánffy Albert korelnök vezetése alatt a választásokat ejtették meg s az új tiszti kar a következőképp alakult: elnök: Persián János, alelnök: Flórián Kristóf, pénztárnok: Zsigmond József, jegyző: Virág József. Választmányi tagok: Barsai Károly, Gábor Márton, Heitz Vilmos, Papp Z. Endre, Sterba Ödön és Mannheim József. A közgyűlés azután kimondotta, hogy belép az O. M. K. Egyesületbe. A gyűlés végén egy sajtóságot jelenet játszódt le. Kommentárt nem fűzünk hozzá, csupán az érdekelt körök figyelmét hívjuk fel rá. Ugyanis felállott a gyűlésen jelen volt Szakáts Zoltán polgármester s beszélt, állítólag a szövetkezeteknek városunkban való jogosulatlanosságáról. Kiváncsiak vagyunk, vajjon gróf Károlyi Sándor, a szövetkezetek megteremtője át látja-e végre, hogy e beszéd után a tönkre silányított szövetkezeti eszmének létjogosultsága nincs? . . . (Beküldték)

— **Deák-bál.** A deák-bál rendezőbizottsága nagyban készülődik, hogy biztosítsa a f. hó 6-án megtartandó mulatság sikerét. Mondanunk sem kell, hogy városunk közönségének e régi kedvenc mulatsága iránt már is nagy az érdeklődés. A Budapest szálló nagytermét ez alkalommal szépen fel fogják díszíteni s a megjelenő hölgyek csinos táncrendet kapnak. Reméljük, hogy az idei farsang rövidsége miatt egymást követő mulatságok nem fognak levonni semmit a deák-bál várható sikeréből, mert hiszen a mulató ifjuság egész gárdája várja táncra készen, városunk szépséges leányait.

— **A kereskedő ifjak körének közgyűlése.** A keresk. ifj. kör mult hó 30-án tartotta évi rendes 17-ik közgyűlését, Persián János elnöklete alatt. Elnök megnyitja után Lázár Z. István évi jelentését terjesztette be, melyet a gyűlés tudomásul vett. Zimny Ferencz pénztárnok és a kiküldött bizottságok jelentését tádomásul véve, megadták a felmentvényt. Ezután Bagó Gyula korelnök elnöklete alatt megalakult a szavazatszedő bizottság és megajították a választásokat. Persián János — dacára a gyűlés lelkes ovációjának — nem volt hajlandó elfogadni az elnökséget, mire a közgyűlés egyhangulag diszelnökének választotta meg. A tisztikar következőképp alakult: Bagó Gyula elnök, Lázár Z. István alelnök lett. Miután Zimny Ferencz újra megválasztott pénztárnok nem fogadta el állását, az első szavazásnál megválasztott jegyzőből alelnök lett, Kun Béla és Demeter Ákos pénztárnok, illetve jegyző. Végül megállapították a jövő évi költségvetést és az új elnök lelkes beszéde után a gyűlés szétszórt.

— **Jelméz-estély.** A Jótékony-nőegylet f. évi február hó 10-én tartja meg hushagyó keddre tervezett jelmezes estélyét. Az estély sikerét már előre biztosítják az eddig is beérkezett jelentkezések, mely szerint nagyon számosan ohajtanak jelmezben vagy dominóban megjelenni az ideai farsang e legérdekesebb mulatságán. — Mint értesülünk szigorúan ellenőrizni fogják az álarcban belépőket, nehogy oda nem tartozó elemek a társaságba vegyülhessenek.

— **Egy állami iskola nyomorgása** Az év elején még egyszer föl hívtuk a közfigyelmet Homoródmalmás község állami iskolájára, melynek egyrésze összeomló félben van, másfele pedig teljesen hasznavehetetlen. Miután a jelenlegi állapot türelhetetlen, most ismétlünk felszólalásunkat, mert az már mégis furcsa gondolkozást bizonyít, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a községi területnyi helyet kíván, hogy arra egy 100,000 koronás iskolaépületet emeljen, s ezt sem lehet megkapni — állítólag — holmi magánérdekek befolyása miatt. Aztán az is igen különös hogy a templom közelében,

levő, iskolának alkalmas területek Homoródmalmáson egyszerre négyszögölenként ezer koronára emelkedtek. Hát a kisajátítási eljárás hol késik? Hiszen a gyermekek majd megvakulnak a bérelt helyiségben, melyért évi 140 koronát fizetnek. Vagy talán épen ez utóbbi körülmény az akadály? . . . Jó lenne megvizsgálni.

— **A tisztviselői kör mulatsága.** A székelyudvarhelyi „Tisztviselői kör” február 1-én (hétfőn) a várakozást jóval túlhaladó, fényes estélyt rendezett, a Budapest szálló nagytermében. Az ezen alkalomra alakult műkedvelői társulat Hennequin „A három kalap” c. 3 felvonásos vígjátékát adta elő. Műkedvelőktől alig vártunk volna ilyen szép, gördülékeny és minden ízében sikerült előadást. Pázmán József (Dupraillon), Puskás István (Szilveszter), Burger Arthur (Temedodt), Báts Károly (D'Hervey), valamint a hölgyek Mántó Irén (Izabella), Gotthard Juliska (Luiza), Nevelits Ilonka (Anette) egyaránt hozzájárultak az ensemble pompás játékához. Külön ki kell emelnünk Mántó Miklóst, ki nemcsak játékával, de a darab rendezésével is kiérdemelte a közönség meleg elismerését. A játékokat többször szölitették a lámpák elős általában legmelegebb ovációkban részesültek a hálás közönség részéről. Az előadás után tánc következett, melynek során az első négyest 80 pár táncolta. A zsufolásig megtelt nagyteremben a legkedélyesebb hangulat uralkodott s a mulatságnak csak a késő reggeli órák vetettek véget.

— **Lopás a tüznél.** Híre járt, hogy a rendőrségnek sikerült a 24-én történt tüznél garázdálkodott tolvajokat kinyomozni. Mint illetékes forrásból értesülünk, a hír nem felel meg a valóságnak. Fájdalom, az ilyen nyíltan elkövetett lopások tetesei is kikerülnek az igazságszolgáltatás sulyát.

— **Tréfás estély.** A február 14-iki tréfás estély iránt, mely a református leányiskola építéséből fenmaradt adósság törlesztésére rendezték, — városszerte igen nagy érdeklődés nyilvánul. Az estély programja a napokban fog közre adni. A rendező bizottság felkéri azokat, kik kisorsolási tárgyakat ígértek, szíveskedjenek azokat a ref. leányiskolába beküldeni.

— **Adományok a múzeumnak.** Az udvarhelyvármegyei múzeum-egyesület nevében köszönetet mondok Hargita Nándor ipari szakiskolai igazgató urnak, ki az alapítandó megyei múzeum gyűjteményének gyarapítására egy régi nyomtatványt ajándékozott, továbbá Földváry Adolf főreáliskolai tanulóknak, ki ugyanezen célra 3 drb régi ezüstpénzt adományozott. Csehely Adolf, múzeumi igazgató.

— **Homoródszentmártonban** január hó 31-én nagyszámos közönség előtt tartattak meg a gazdasági előadások. Szabadelőadást tartott Perl Jenő kir. állatorvos a „Mételyről”, Györfly István ig. tanító a „Talajról, a talaj mivélése és a tagosított birtok berendezéséről”. A hallgatóság az iskola nagy termét zsufolásig megtöltötte. Képviselek voltak Recsenyéd, Gyépes és Abránfalva községek. A nagy figyelemmel hallgatott előadásokat megéljenzették.

— **Mulatság.** Kénos község előjárósága az új község ház berendezésére f. évi jan. 31-én táncmulatságot rendezett, mely szépen sikerült. A táncmulatságon szavalatokkal tüntek ki Sándor Gyula, Mózes Dénes és Szabó Pál Énekkel Sándor Ida és Foris Sándor. A tiszta jövedelem 50 K 62 fillér volt. Felülfizettek: T. Vári Albert lelkész 1 K-át, Sándor Mózes 1 K-át, László Károly 60 fillért.

— **Elszámolás.** 1904. január 24-én Csekefalván az ev. ref. papiház építési alap javára rendezett mulatságon felülfizettek: Csia Kálmán 5 K, Kónya Kálmán 2 K, Gál Jenő 4 K, Lőrinc Áron 2 K, Martin Árpád 2 K, Fodor István 3 K, Baczó Lajos 80 f, Jakab Albert 40 f, Lukácsfy János 1 K 40 fillér, Horváth N. 40 fillér, N. N. 40 fillér, Sándor Géza, Tóth Vilmos, Szász Ferenc 40—40 fillér, Nagy Elek 2 K, Szél Géza, Nagy János, Péterffy Mihály 1 K 60 f - 1 K 60 fillér. Fogadják a felülfizetők e helyen is egyházzal nevében hálás köszönetemet. Csekefalva, 1904. évi február 1-én. B e d ő Ödön ref. lelkész.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. M. és társai Városfalva. Válaszokat nem adjuk közre, mert az illető tudósításban nem volt személyeskedés, különben is idejét multa dolog, melynek feszegetése csak az ottani társadalom kárára történhetik s végül, mert a nyilatkozat hangja olyan, hogy annak helyet adni nem lehet.

S. J. Szerterzsébet. Közljük és várjuk a következőket.

Nyílt-tér*

— Rövid használat után nélkülözhetlen. —
— Igen alkalmas utazásoknál. —
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

B izonyítvány kelt Bécsben,
1887. jul. 3-án.

Székely Kalodont

nélkülözhetlen

fogtisztító-szer.

Elsőrangú hygienikusok elismerik, hogy egészségünk fentartásánál nem nélkülözhető a fogak és szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrithatók el ez által Ennél legsikeresebbnek bizonyul a „KALODONT,” mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

A legjobb és legolcsóbb

közvetítő az

apróhirdetés!

Aki gyorsan és előnyösen házat, birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle állást vagy foglalkozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bérebe venni vagy adni kíván, **Aki** társat, pénzkölcsönt stb. keres, **Aki** szakácsnót, o szobalányt, mindenest, gyermekleányt keres, **Aki** férjhez menni, nősülni, vagy más ismeretséget, vagy levelezni akar, **Aki** biztosan és leggyorsabban eléri célját, ha igénybe veszi a

„Székely-Udvarhely”

Apró hirdetés

rovatát, ahol minden egyszerű nyomású szó csak négy fillér.

Kiadó vendéglő. Simó János-féle nagyforgalmu, széleskörből látogatott Kossuth-utcai vendéglő folyó évi április 24-től kiadó. Értekezhetni Walter Vilmos tulajdonossal a Központi szálló-ban.

Pénzt, sok pénzt, havonként 1000 koronáig kérésrehet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. Küldje be címét „E 452” jelleg alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Kérjen
csak
Selle és Káry-féle

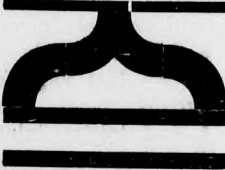

legjobb tisztítószert minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcafé, oscar, chevreux és lakkecipőhöz. Bécs, XII.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvőkártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnek

Betegh Pál
könyvnyomdájában
Sz. Udvarhelyt,
Kossuth-utca 15. sz.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földműveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deak-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítvány.

A kisbirtokosok által

den tekintetben megfelelő szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak! Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklamirozott, előhajtásos oltást messze felülmúlnak! Chassellás, muskotály és más legkiválóbb esemege-fajokból összeválogatott I-ső rendű lugasgyűjtemény ára (melyeknek megeredéseért és jószágáért felelőség vállalatik): 1. Kisösszeállítás (15 darab) 5 korona. 2. Nagy összeállítás (30 darab) 10 korona. a) Borfajok, amerikai riparia portális alanyon oltott gyökeres, fás és zöld oltványok ára tavaszi szállításra: ezer darab 200 korona, száz darab 22 korona, tíz darab 2 korona 50 fillér. b) Csemegefajok, áruk tavaszi szállításra értendők: ezer darab 220-240 korona, száz darab 25-30 korona, tíz darab 3-5 korona.

Hazai szőlőfajok! (Filoxeramentes.) Szőlőkirály! (Delawáre): A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai direkttermő, melynek 25-60 százalékos cukor és szokatlanul nagy szeszartalmu bora igen jó, hasonló a szamorodni másláshoz és a madérához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására, Gyengébb évbeli termések háziasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delawáre francia szigetről 17 évvel ezelőtt közvetlenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a borok királyának. A jövő szőlőszetkinése. Mindenütt megterem úgy a homokon, mint a kötött, agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. — Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós szívós zöldhajtása 1-2° hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákban, kerítések és házaik fala mellett s minden egyébren nem használható helyeken mint szőlőlugas tenyésztessék. 100 darabból álló lugas-gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona. — Borkirály! (Delawáre!) Mintabor két korona.

Riparia portális telepek! — Nagymennyiségű riparia eladás! Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok, palackokban ugymint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra válaszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást, vagy egy korona utánvétel mellett mintabort küld: Az Érmelléki Szőlőszeti és Borászati Szak-közlöny, mint Országos hirdetési kalauz Székelyhid (Biharmegye).

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Teasütemények a legkülönbözőbb választékban egy pompás csukrázsütemények is friss minőségben állandóan kaphatók: **Ernszt György csukrázsütőben** Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Kiadó üzlethelyiség. Hat rak-tár, pince és padlás mellékkelhelyiségekkel, legjobb forgalmu helyen, 1904. évi március havától kezdve kiadó. Értekezni lehet: Szenkovits János utóda férfi- és női divatáru üzletében Székelyudvarhelyt.

Alkalmi vásár!

Különböző alkalmakra igen szép és értékes ajándéktárgyak állanak a n. é. közönség rendelkezésére, u. m.:

Remek mesés-, képes- és ifjúsági könyvek dus raktára. Disz- és ajándék-könyvek. Emlék-könyvek és disz- naplók. Képes levelező-lap albumok.	Legfinomabb és divatos levélpapírok disz- dobozokban. Papír- és írószert új- donságok. Disz- tentatartók és finom különleges toll- száruk.	Értékes és olcsó toll- kések. Női finom bőr kézi- tászkák. Divatos óra- és nyak- láncok. Pénztárcák és pénzes erszények dus választékban.	Valódi kínai kézi- és diszlegyezők. Dohány-, szivar- és szivarka-tárcák finom bőr- és ujezüstből s más kedvelt anya- gokból. Hegedük és hegedü- folszerelések.
Hegedü- és citerahú- rok. „Turull” szabadalma- zott író-toll-betét. Disz- kiállítású lámpa- ernyők. „Rapid” töltő-tollszár. A legkülönbözőbb író- nok.	Magyar- és Tudomá- nyos Zseb-könyvtár teljes számban. Benedek Elek-féle Kis Könyvtár összes kö- tetei raktáron. Képes budapesti sza- kács-könyv.	Naptárak nagy válasz- tékban. Disz- tárca-naptárak. Jegyzékkönyvek és üz- leti könyvek. Ima- és énekkönyvek. Helybeli, művészi és alkalmi levelező-la- pok.	Szent képek dus vá- lasztékban. Bárhol megjelent könyv- és zenemű itt az eredeti bolti, vagy a hirdetett leszállított ár mellett a legrövi- debb idő alatt meg- kapható.

Az itt felsorolt és még igen sok raktáron levő ajándéktárgyak a legjutányosabb áron kaphatók:

BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében
Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1904